

**UCHWAŁA NR VII/90/11
RADY MIEJSKIEJ W ŻARACH**

z dnia 20 kwietnia 2011 r.

**w sprawie przyjęcia i wdrożenia „PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY ŻARY
O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2011 – 2013”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami) uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2011 – 2013”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żary oraz Kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Przewodniczący Rady

Stanisław Krasko

Załącznik do Uchwały Nr VII/90/11
Rady Miejskiej w Żarach
z dnia 20 kwietnia 2011 r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ DLA GMINY ŻARY O STATUSIE MIEJSKIM NA LATA 2011 – 2013

Wprowadzenie

Program Aktywności Lokalnej określa kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców terenu Gminy Żary o statusie miejskim, mające na celu wzmocnienie podmiotowości obywateli oraz ich wspólnot, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienia spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego. Zmieniająca się rzeczywistość społeczna wymusza na instytucjach działających na obszarze polityki społecznej, poszukiwanie nowych rozwiązań i usprawniania już realizowanych działań. Taką możliwość daje Program Aktywności Lokalnej, który jest szeregiem działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Istotne jest podejście zakładające spojrzenie całościowe, zarówno na jednostkę, jak i jej otoczenie, poprzez budowanie poczucia przynależności dla danego miejsca i lokalnej grupy oraz uruchomienie na nowo zbiorowych strategii pomagania ludziom w pomaganiu sobie samym. Program Aktywności Lokalnej stanowi uzupełnienie „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Miejskiej Żary na lata 2006-2013”, jest też wymaganym narzędziem, będącym podstawą ubiegania się o środki finansowe na realizację projektów systemowych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013, Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, Tytuł projektu: Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach.

§ 1. Dokumenty programowe.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich dokumentach strategicznych, takich jak:

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015
2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013,
4. Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007-2013
5. Narodowa Strategia Spójności. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007- 2013
6. Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013,
7. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005 – 2013,
8. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. 2009r Nr 175 poz. 1362 z późn. zmianami)

W powyższych dokumentach zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno - gospodarczemu kraju, a co za tym idzie podniesieniu poziomu i jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba i rodzina będzie mogła realizować swoje plany i aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz instytucji i organizacji działających w ramach i na rzecz społeczności. Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego poszczególnych osób i grup społecznych. W Narodowej Strategii Spójności dla Polski zdefiniowano wykluczenie społeczne jako brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich, które w większym stopniu podatne są na wykluczenie społeczne. Problem wykluczenia społecznego prowadzi do wielowymiarowej deprivacji przejawiającej się brakiem lub niedostatecznym poziomem uczestnictwa w życiu społecznym. Jej efektem może

być zerwanie więzi rodzinnych i społecznych. Powoduje powielanie modelu i dziedziczenie pewnych cech warunkujących pokoleniowy charakter wykluczenia. Wpływa to na powstanie syndromu wyuczonej bezradności i bierności. Osoby, które tego doświadczyły, nie posiadają umiejętności bądź motywacji, by samodzielnie przezwyciężać swoje trudności, wymagają wsparcia ze strony innych osób lub instytucji.

§ 2. Założenia programowe

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu zgodnie z dokumentami strategicznymi powinny być ukierunkowane na:

1. ograniczanie obszarów skrajnego ubóstwa,
2. rozbudowę świadczeń wspierających aktywność społeczną,
3. promocję działań prospołecznych,
4. wspieranie nowych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, w szczególności osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
5. wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich,
6. zwiększanie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Program Aktywności Lokalnej jest zgodny z podstawowymi zasadami życia społecznego, a w szczególności z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Program Aktywności Lokalnej stwarza szanse na wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Ponadto umożliwia zwiększenie kluczowych kompetencji mieszkańców Żar.

§ 3. Diagnoza sytuacji problemowej.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Gminy Żary o statusie miejskim została zawarta w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Miejskiej Żary na lata 2006-2013”. Stały monitoring opisanej tam sytuacji prowadzony jest w oparciu o dane będące w dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach uzyskane w toku bieżącej działalności, a także w oparciu o dane instytucji i organizacji współpracujących z Ośrodkiem.

1. Według danych na 31 grudnia 2010 roku Żary zamieszkiwały 38724 osoby, zaś 3204 objętych było wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żarach, co stanowi około 8,3 % mieszkańców.

2. Poniższa tabela przedstawia problemy, z jakimi najczęściej borykały się osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w MOPS w Żarach w 2010 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	1040	2214
bezrobocie	738	1802
niepełnosprawność	765	1401
długotrwała lub ciężka choroba	922	1743
dysfunkcyjność rodzin, w tym: potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie	610	2209
uzależnienia, w tym alkoholizm i narkomania	338	574
bezdomność	78	99

3. Według danych Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Żarach ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w 2010 roku skorzystało 3244 osoby, zaś z dodatków mieszkaniowych 715 osób.

4. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żarach na 31 grudnia 2010 roku 1719 mieszkańców Żar zarejestrowanych było jako bezrobotni. Wśród nich było 1028 kobiet, 199 osób niepełnosprawnych, 683 długotrwale bezrobotnych. Tylko 431 osób posiadało prawo do zasiłku. W porównaniu do roku 2009 liczba zarejestrowanych bezrobotnych uległa zmniejszeniu należy przy tym uwzględnić fakt, że sukcesywnie zmniejsza się liczba ludności w powiecie Żarskim w skutek relatywnie niskiego przyrostu naturalnego oraz

ujemnego salda migracji wewnętrznych (Urząd Statystyczny Zielona Góra, Statystyczne Vademecum Samorządowe 2010).

5.1. Problemy, z którymi borykają się mieszkańcy Żar korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, najczęściej są ze sobą sprzężone i występuje pomiędzy nimi związek przyczynowo – skutkowy. Jednym z czynników mających wpływ na ubóstwo, które sytuuje jednostkę na marginesie życia społecznego, jest bezrobocie zwłaszcza długotrwałe, które z kolei sprzyja izolacji społecznej, może prowadzić do patologii (np. uzależnień, dysfunkcji w rodzinie). Powodem bezrobocia mogą być niskie umiejętności społeczne i zawodowe wynikające z braku właściwego wychowania w rodzinie pierwotnej.

5.2. Kolejnym problemem jest występująca w mieście lokalna koncentracja problemów społecznych, co sprzyja procesom utrwalenia się, a nawet społecznego „dziedziczenia” negatywnych zjawisk. Spowodowane jest to między innymi przestrzenną koncentracją mieszkań socjalnych, które przydzielane są najczęściej osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

5.3. Szczególnego wsparcia w podejmowaniu aktywności społecznych i zawodowych wymagają osoby niepełnosprawne, które każdego dnia napotykać na bariery architektoniczne i urbanistyczne, komunikacyjne, techniczne, a także społeczne.

§ 4. CELE ORAZ PRZEWIDYWANE REZULTATY

1. CEL OGÓLNY Programu Aktywności Lokalnej:

Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców Gminy Żary o statusie miejskim zagrożonych wykluczeniem społecznym.

2. CELE SZCZEGÓLWE Programu Aktywności Lokalnej:

a) Zwiększenie integracji oraz zaangażowania osób i grup społecznych w rozwiązywanie problemów lokalnych i działania samopomocowe.

b) Wzrost kompetencji społecznych oraz zawodowych osób i rodzin umożliwiających prawidłowe pełnienie przez nich ról społecznych.

§ 5. PRZEWIDYWANE REZULTATY Programu Aktywności Lokalnej

Rezultaty miękkie:

a) wzrost dostępu do poradnictwa i form wsparcia służących przywróceniu, podniesieniu lub podtrzymaniu samodzielności życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,

b) zwiększenie wiedzy i umiejętności mieszkańców, niezbędnych do samodzielnego rozwiązywania problemów,

c) zwiększenie poczucia własnej wartości uczestników programu,

d) wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,

e) zwiększenie wiedzy lokalnych władz, instytucji i organizacji na temat potrzeb, problemów oraz zasobów lokalnych grup i społeczności, koordynacja ich działań,

f) wzrost zaangażowania instytucji oraz organizacji pozarządowych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.

Rezultaty twarde:

a) opracowanie lokalnych programów wsparcia osób z różnymi problemami społecznymi, ewaluacja istniejących programów,

b) zrealizowane wsparcie w zakresie instrumentów aktywnej integracji określonych w zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, zgodnie z indywidualnymi ścieżkami reintegracji społecznej uczestników,

c) zrealizowanie działań środowiskowych zaplanowanych we wnioskach aplikacyjnych.

§ 6. ADRESACI – GRUPY DOCELOWE

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do:

a) członków konkretnej społeczności lokalnej z terenu miasta Żary,

b) grup społecznych, między innymi bezrobotnych, niepełnosprawnych, nieaktywnych zawodowo, osób wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, itp.,

c) osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, będących w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata), zagrożonych wykluczeniem społecznym,

d) osób i rodzin wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym, z co najmniej jednego powodu wynikającego z art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późniejszymi zmianami),

e) osób uczestniczących w projekcie jako otoczenie zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Z programu w całym okresie jego realizacji powinny skorzystać przynajmniej 172 osoby oraz ich otoczenie społeczne.

§ 7. PLANOWANE DZIAŁANIA I METODY REALIZACJI

Ze względu na specyfikę, jak też różnorodność występujących problemów społecznych Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany poprzez projekty współfinansowane przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, skierowane do konkretnych osób i grup społecznych.

W ramach Programu przewiduje się zastosowanie następujących narzędzi:

a) Instrumenty aktywnej integracji – to katalog instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, które zawarte są w „Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy w Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013”. W ramach PAL planuje się wzmocnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niepełnosprawnych poprzez przygotowanie ich do samodzielnego pełnienia ról społecznych. Każdy beneficjent skorzysta z przynajmniej jednego z zastosowanych instrumentów, przy czym w każdym roku realizacji projektu przewiduje się zastosowanie przynajmniej czterech instrumentów. Wybór odpowiednich instrumentów zależy będzie od indywidualnej sytuacji osoby objętej PAL i określony w indywidualnej ścieżce reintegracji.

b) Środowiskowa praca socjalna – to działania realizowane przez pracownika socjalnego, mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,

c) Działania o charakterze środowiskowym – to inicjatywy integracyjne obejmujące, między innymi, opracowania, analizy, edukację społeczną i obywatelską, spotkania i konsultacje, debaty, organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, kulturalnym, edukacyjnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym, inne instrumenty działania o charakterze integracyjnym.

d) Wypłata zasiłków i pomocy w naturze – w tym zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe przyznawane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

e) Zarządzanie i promocja PAL

§ 8. CZAS TRWANIA I HARMONOGRAM REALIZACJI

Program przewidywany jest do realizacji w latach 2011- 2013.

§ 9. SPOSÓB FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja programu może być finansowana z wykorzystaniem:

1. środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Wskazane w Programie Aktywności Lokalnej działania będą realizowane z wykorzystaniem funduszy z Unii Europejskiej w ramach projektów systemowych Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013 przewidzianych dla Ośrodków Pomocy Społecznych w obszarze Priorytetu VII Promocja Integracji Społecznej Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez Ośrodki Pomocy Społecznej.
2. środków budżetu państwa,
3. środków własnych budżetu gminy Żary o statusie miejskim,
4. z innych źródeł.

§ 10. REALIZATORZY I PODZIAŁ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA REALIZACJĘ

1. Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach we współpracy z lokalnymi instytucjami i organizacjami. Nie przewiduje się podpisywania umów partnerskich do realizacji projektu systemowego, ani zlecania realizacji działań instytucjom zewnętrznym.
2. Realizacją PAL zarządzać będzie zespół projektowy, na którego czele stać będzie kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żarach. Zakres obowiązków i odpowiedzialności osób zaangażowanych w projekt określane będą we wnioskach aplikacyjnych.
3. Po zakończeniu realizacji Programu zostanie przygotowany raport końcowy i dokonana ocena stopnia realizacji założonych przedsięwzięć oraz osiągniętych rezultatów.

Przewodniczący Rady

Stanisław Krasko